

ՀԱՎԵԼՎԱԾ № 2

ԳԱՄԻՐՔԻ ՀԱՅ ԱԶԳԱՐԵԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԹԻՎԸ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱԽՕՐՑԱԿԻՆ (ըստ շրջակա գյուղերի)

ՍԵՐԱՍՏԻԱՑԻ ԳԱՎԱՌԱԿԸ					
Բնակավայրի անունը	Տեղեւորացու- ցերի թիվը	անձ			
1. Սեբաստիա (Սվազ բաղաթ)	5400	Հայեր	34000	40. Կուրասիս (Կյուրե- սիս)	100 800
2. Դավրա	300		2400	41. Կրասոն	75 700
3. Իշխանի	150		1200	42. Բալամդա (կամ Փա- լանկա)	30 240
4. Բրզնիթ (Բազրատու- նիթ)	140		1140	43. Կասման (Կեսմե)	125 1100
5. Ղալաի	100		800	44. Կուրնավիլ	120 1000
6. Ազ-գայա	50		400	45. Ջմառա (Ջիմառա)	125 1200
7. Ղոզալը	90		400	46. Արշուշեն (Հշուշեն)	80 650
Ընդամենը	6230		40340	47. Արմթաղ (Արմութաղ, Տանձիկ)	155 1200
ՀԱՅԻԿԻ ԳԱՎԱՌԱԿԸ				48. Սուրբ Հակոբ	50 400
(Ձուտ հայաբնակ գյուղեր)				49. Բարդա (Բառդա)	45 350
8. Կոմտուն	300	2600		50. Օտուտ	40 300
9. Կավրա	180	1500		51. Մովանա (Մրվանա)	30 240
10. Աղտը-Սարաճի (Հաղթ)	400	3200		52. Շիկիմ (Շիկի)	15 120
11. Կորսանա	180—200	1600		53. Արտեմիտ	15 120
12. Փոթնի	120	1000		54. Սինճան	12 100
13. Քյոթյու-Ննիճեն	50	400		55. Բազրատուն	8 75
14. Բինգյուլ (Բյուրակեն)	180	1600		Ընդամենը	1950 16095
15. Ազ-գոյու	30	300		ԹՈՒՆՈՒՍԻ ԳԱՎԱՌԱԿԻ ՀԱՅ ԵՎ ԹՈՒՐԻ ԽԱՌԵ ԳՅՈՒՂԵՐ	
16. Դոմաճ	240	2000		56. Կեմերեկը իր շրջակա ազարակներով ²	1245 հայ 10400
17. Խանձառ (Խանձար)	120	860		57. Գարադյուլ	280 2040
18. Ղավրազ (Խավրազ)	90	600		58. Լիսանյու	217 1450
Ընդամենը	1890	15660		59. Գայափունար	90 700
ՀԱՅԻԿ ԳԱՎԱՌԱԿԻ ՀԱՅ ԵՎ ԹՈՒՐԻ ԽԱՌԵ ԳՅՈՒՂԵՐ				60. Շարգլա կամ շեհեր- գլա	37 300
19. Կոռոխոն (Կոռոխոու- նիթ)	125	1000		61. Եսփալթուն	160 1280
20. Ջալ-բուրդ	10	100		62. Թոփաճ	80 650
21. Պարտիզակ (Պախչե- սիկ)	20	160		63. Ալաթիլիսի (Կարմիր կեկեղեցի)	110 750
22. Ողնովուտ (Օռնովուտ)	12	100		64. Թեմեշյուկ	45 380
23. Բուրբերդ	50	400		65. Չեփնի	209 1900
24. Կամիս	100	900		66. Պուրհան	150 1200
25. Թոտորակ	100	900		67. Տենտիլ	250 2000
26. Ճանճին	50	400		68. Թեքմեն	90 600
27. Դավչանյու	20	176		69. Սարոզլան	50 450
28. Աթանոս	70	600		70. Ղազի-Մաղարա	125 1000
29. Պարճին	12	100		71. Գանթարոդ	70 500
30. Դեռտա (Տէվէթսէ)	70	600		72. Փաշազեղ (Փաշա- գյուղ)	80 600
31. Գոչասար (Գոչ-հիսար) (Պետրոսի)	250	2000		73. Պահար-հողու (Պավ- րոդ)	45 325
32. Երասար (Շժոնենիթ)	125	1000		74. Դուրտուլու-դայա	40 300
33. Ջիմեն-Ննիճէ	120	1000		75. Փաթրին-գեղ (Փաթր)	35 280
34. Պորազիտ կամ պո- րադուտ	10	100		76. Գարա-սար	45 325
35. Սարը-հասան	15	145		77. Գարահաճըլը (Մա- րաշա)	160 115
36. Ննի-խան (Նոր-խան)	190	1800		78. Սիքանթ կամ Սոհքանթ	60 400
37. Պոթա	50	400		Ընդամենը	3673 27945
Ընդամենը	1399	11881		ՂԱՆՂԱՆԻ ԳԱՎԱՌԱԿԸ	
ՏԻՎՐԻԿԻ (ԹԵՃՐԻԿ) ԳԱՎԱՌԱԿ				79. Ղանդալ	250 1950
38. Տիվրիկի	800	6500		80. Ուլաշ	150 1400
39. Բինկյան	125	1000		81. Մանճըլըի	250 2100
				82. Երասար (Եար- հիսար)	150 1200
				83. Գոմսուտ	50 350
				84. Գար-Ցորեն	45 325
				85. Գոզ-Արմուտ	25 225
				Ընդամենը	920 7550

¹ Բինկյանի վայրը անցյալում Ռապաթ կամ Ռի-
պաթ էր կոչվում այժմյան մերձակա Թուրք Ռապաթ
գյուղի անունով:

² Եայհալը, Ղարաղըլ, Ջուրք, Էթտիճի, Գարա-
տաղ, Գըղըլճաղլա, Փոթյու-տերե, Ղըլճ-տաղը, Հորոխ:

ԲՈՒՆԱՐ ՊԱՇԵՐ՝ ՆԱԼԿԻՆ ԱԶԻՋԻՆԻ ԳԱՎԱՌԱԿԸ

86. Պոնյան (Համիտյե, Սարմատազլը)	250	2000
87. Կիկի	150	1100
88. Էգրեկ (Ազարակ)	400	3500
89. Սըվդըն	150	1100
90. Զէք՝ նախ թրքա-բնակ, վերջերս՝ հայեր	15	120
91. Սաղլը	100	700
92. Բունար-պաշը (Ազի-զիե) ¹	120	725
Ընդամենը	1185	9245

ՏԱՐԵՆՏԵ ԳԱՎԱՌԱԿ

93. Տարենտե	485	3500
94. Աշոտի	200	1600
Ընդամենը	685	5100

ԿՅՈՒՐԻՆԻ ԳԱՎԱՌԱԿ

95. Կյուրին (Ասորես-տանյան Թիլ-Գարիմու)	2000 հայ	13000-ից 14000
96. Զալըր-օղլու	25	150
97. Գարասար. հինգ կի-լոմետր Կյուրինից	50	300
98. Գարա-օրեն	96	725
99. Կալյուր-օրենը (5 տուն թուրք)	12	100
100. Գավաթ	25	160
101. Նարասար	50	375
102. Կպին		
103. Տանեկ (Բեկեն)		
104. Թքմին		
Ընդամենը	2257	15810

Գամիրքը իր մեջ ընդգրկում էր նաև Կե-սարիա քաղաքը և նրանից հարավ-արևելք ու հյուսիս-արևելք ընկած մասերը:

Հարավ-արևելյան մասի կամ Արգեոսյան շրջանի հայաբնակ գյուղերը, որտեղ կան նաև թուրք և հույն բնակչություն:

105. Էվերեկ-Ֆենեսե (Արգեոս լեռան ստորոտը՝ 2 հազար մետր բարձրության վրա)	1200
106. Զոմախու	252
107. Գարաշ-օրեն. ընդհանուր թիվը 2 հարյուր տուն, որից՝ հայ	100
108. Իլիպե	70
109. Մուսա-հաճըլը. ընդամենը 80 տուն հայ	46
110. Էլեզլի	10
111. Թոմարզա կամ Տոմարզա	1000
112. Ժյուճյուն	140—150
113. Ցաղաթ-պրուն	35
114. Ցենիճե	45
115. Ղազլը-Գոմեզի	80
116. Սեյիտի կամ Սյոյատլու	70
117. Սազախ	80
118. Տաշան կամ Թաշան	30
119. Զալըր-օլուխ	10

¹ Տրդատ Պալանը Ազիզյեն ընդունում է որպես հին Կոմանան, բայց Կոմանայի ավերակները գտնե-վում են Շարտերե կամ Սարտերե, Սարոսի հովտում, ոչ շատ հեռու Բունար-պաշից (տես էլիզե Ռեբուլ):

Նույն շրջանի գյուղերից են նաև Թա-լաս, Տերեհեք, Թավլու-սուն, Իսպիլե, Կեր-միր, Պելեյեսի կամ Պալա-կիսի (Հին Կի-սի), Էվթարա (հունարեն Էվթարիս. նշանա-կում է՝ սրբազան), Կիսի կամ Կասի, Ման-ճըսըն, Մունճուսըն, Նիրզե, Տարսիախ (հու-նարեն նշանակում է՝ հրեշտակապետ), Սպը-տըն, Ադրնաս՝ բյուզանդական տիրապետու-թյան շրջանում կոչվում էր «Այ-Անդրեաս», ալսինքն՝ «Սուրբ Անդրեաս», աղավաղվելով դարձել է «Աղըրնաս», այժմ ծագումով հայ ճարտարապետ Սինանի անունով կոչվում է՝ «Մեյմեր-Սինան» և Բոյուբ ու Քյուլուբ Պյուրյունկոզ:

ԿԵՍԱՐԻԱՅԻ ՀՅՈՒՄԻՍ-ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԿՈՂՄԸ՝
ՅՈՋԱՏԻ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅԱՔՆԱԿ ԳՅՈՒՂԵՐԻ ԵՎ
ԳՅՈՒՂԱՔԱՂԱՔՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿԸ

Ն. ը/կ	Գյուղի անունը	Տնտեսութուն-ների թիվը
1	Ագտաղ Մատեն (դամա-դամ)	255
2	Արմաղան	20
3	Ալաշա (մյուղիր)	100
4	Փյոհենեկ	200
5	Գարահալը (դարախանը)	400
6	Գարալաղուր	150
7	Յահյալը	30
8	Գարաբըլըթ	200
9	Գարա-Զալըր	50
10	Գում-գույու	150
11	Դանեյաղաղ	10
12	Էլլենշե	100
13	Թալը Կեչիտ	50
14	Թերզիլի	400
15	Իլլեի	300
16	Ինճիրլի	250
17	Իթի-Գարիե	25
18	Ցուրենճ	200
19	Կյովաճի	110
20	Կյովտեն կամ Կուրտեն	200
21	Մաղար Օղլու	90
22	Մեկեղ	73
23	Մենթեշե	215
24	Ուզունլու	500
25	Զաթ (մեծ)	300
26	Զաթ (փոքր)	150
27	Զաթաթ	205
28	Զայիր Շեյիխ	130
29	Զոդրատան (Զոր խատան)	160
30	Զաթմաթ	200
31	Պեկ-Լորեն (Պեկերեն)	150
32	Պեպեկ	260
33	Պողազլեան (դամադամ)	500
34	Պուրուն-Գշլա	400
35	Բաաթլը	100
36	Սարը-Համզա	250
37	Սեբայ	150
38	Սալը	110
39	Տերե-Համզա	50
40	Տում տիկին կամ Տիլին և մոտ 200 տուն թուրք	450
41	Քեզիլե	150
42	Քյոհենե (մյուղիր)	560
43	Քեկիլե	300
44	Քյուլթեի	25

45	Ֆախրալը (Ֆարխալը)
46	Սըղըր-Ղուլըրը
47	Բանջման

150¹
50
50

Արաբկիր	250	1250
Ակն	30	130
Մալաթիա	100	500

ՀԱՎԵԼՎԱԾ N 3

ՀԱՅՅԵՐԻ ԹԻՎԸ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՑ ՀԵՏՈ ԱՆԱՏՈՒՈՒՄ
ԵՎ ԳԱՄԻՐՔՈՒՄ

Բնակավայրի անունը	Տնտեսություն- ների թիվը	Աճձ
Կեսարիա (Գայսերի)	450	2250
Քալաս	20	77
Պյունյան	20	50
Մոնեռուան	25	110
Ռոմատիկին	5	30
Ջինճեաիրի	1	4
Էվերեկ-Ֆենեսե	130	640
Կիկի (զուտ հայ գյուղ)	25	120
Բունար-բաշը (նախկին Ագիդի)	12	60
	688	3341
Ցողկատ	50	260
Պողազլյան	25	135
Ուղունլու	12	70
Սարայր	30	150
Ինճիրլի	25	130
Քեռիլեր	10	60
Գարապըլըզ	6	35
Գում-Գուլու	15	70
Էլլինճե	12	60
Պեպեք	5	45
Գարա-յավուզ	5	70
Ջաթ	30	220
Սորկուն	10	55
Սարըհամզա	1	70
Մեկեզ	15	75
Պուրունգլա	15	50
Սունկուրլու	10	
և Պողազլյանի ուրիշ մանր		
գյուղերում	25	100
Ընդամենը	301	1655

Ընդամենը	380	1880
Սվաղ (Սերաստիա քաղ.)	250	1250
Կեմերեկ (Կամարակ)	40	245
Բեքմեն	20	100
Շարգլա	15	80
Ցենի-խան	80	400
Ուլաշ	40	240
Ջառա	50	240
Գուչիսար (Հաֆիթ)	20	100
Ընդամենը	515	2655
Բողաթ (Եվդոկիա)	70	350
Քաչտըպա	4	15
Ջիֆթլիկ	3	15
Ջիլե (քաղաքում)	4	12
Ամասիա	100	500
Մերզուֆան	20	110
Կյումիշ հաճի-քոյ	75	375
Սամսոն	18	50
Սինոպ	1	6
Օրնա	40	200
Ընդամենը	335	1633
Ջորում	3	16
Միճիր ոնյու	5	25
Խարթերզ	150	750
Էլադիդ	150	700
Տիարպեզիր	200	1000
Ասանա	5	20
Մերսին	8	20
Գոնիա	25	105
Գոնիա-էրէլի	74	250
Անդարա	260	1500
Տեսարոյ	25	100
Մութ	2	12
Գարաքոսէ		
Ընդամենը	907	4498

¹ Տե՛ս «Ցուշարձան ցողապետներու», նուրիցա,
Փիլիպոսյան և Ավետիս Քեստեքյան, Յրեզնո, 1955,
էջ 35—36: